

to Russian models), moreover, the number of critical articles on dictionaries of terms is insignificant, that is explained by the suspension of editing works of this type.

It is found out that the tendencies of criticism of special dictionary products (from the 20's of the 20th century to the beginning of the 21st century) are due to the effect of the language and national policy of the country for almost 100 years. It is noteworthy that the tendency of the evaluation of terms in dictionaries according to the criterion of compliance with linguistic norms, which is caused by changes in the principles of terminology (the 1920-s - orientation to national models, from the 30's to the early 90's of the XX-th century - the eradication of genetic roots of the language), and, accordingly, ununiformed and uncontrollable Ukrainian terminology, violation of norms, the usage of calques which are being eradicated to this day.

It is proved that terminographic criticism is an independent scientific part of terminology, which has undergone a complex and long path of formation. The revealed tendencies of dictionaries of terms criticism from the origin to modern times, the usage of the characteristic criteria of the parameters of different levels of edition structures show the formation of a system of approaches for the analysis of special editions. Criticism of terminographic works is an integral part of terminology with its own methodological principles and theoretical basis. The priority task of special criticism is defined: it is the development of a unified set of criteria for the evaluation of terminological editions and the algorithm of their analyses in order to create an invariant dictionary and improve the terminographic theory and practice.

A promising direction for further research is to define genre-style specificity of reviews on dictionaries of terms.

Keywords: dictionary of terms, terminographical criticism, terminography, lexicography, the algorithm of step-by-step evaluation of the dictionary

УДК 81-119

ОСОБЛИВІСТЬ ОМОНІМІЧНОСТІ ЗАГАЛЬНОВЖИВАНИХ ДІЄСЛІВ АБРЕВІАТУРАМ ТЕХНІЧНИХ ТЕРМІНІВ

А. В. ПОЛІЩУК, старший викладач

E-mail: linapolischuk@nubip.edu.ua

ORCID ID: 0000-0002-8995-7911

К. Г. ЯКУШКО, кандидат педагогічних наук, старший викладач,

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: vukladach@ukr.net

ORCID ID: 0000-0001-6977-8441

Анотація: Актуальність дослідження – у сучасній тенденції мовознавчих студій до розкриття комунікативно-прагматичного потенціалу різних частин мови на практиці. Мета і завдання дослідження – розглянути такі аббревіатури із сфери автоматики, які б були тотожні у написанні до загальноновживаних дієслів та слугували мотиваційним чинником до вивчення технічної англійської мови. Основні висновки: аббревіатури, тотожні на написанні загальноновживаним дієсловом, доцільно згрупувати у алфавітному порядку; найчастішою особливістю омонімічності загальноновживаних дієслів аббревіатурам технічних термінів є поширена одноваріантність тлумачення кожної тотожної аббревіатури, однак існують випадки наявності і внутрішньої омонімічності відповідних аббревіатур у двох, шести або дев'яти варіантах. Перспективою досліджень є розгляд омонімічності поширених числівників, прикметників або прислівників аббревіатурам різних технічних галузей знань та відбір варіантів, найдоцільніших для використання на практичних заняттях з англійської мови за професійним технічним спрямуванням.

Ключові слова: аббревіатури термінів із сфери автоматики, загальноновживані дієслова, внутрішня омонімічність

Актуальність. На даний час відмічається тенденція до розкриття комунікативно-прагматичного потенціалу різних частин мови на практиці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У розвідках сучасних мовознавців наголошується на різноманітних аспектах розкриття комунікативно-прагматичного потенціалу різних граматичних структур на кшталт пошуку формально-синтаксичних та функціонально-семантичних властивостей окличних речень за В. Шинкаруком та Г. Навчук ([6]) або визначення особливостей синонімії простих речень за С.Харченко ([4]). Також увагу науковців привертають особливості визначення лексичних та термінологічні особливості перекладу науково-технічної літератури у цілому ([3]) та абревіатур термінів автоматики зокрема ([7]). Не вирішеною раніше частиною загальної проблеми є розгляд таких абревіатур технічних термінів, які б перегукувалися з загальноновживаними дієсловами як найважливішим компонентом для побудови власних речень студентами, оскільки, за Н.Мединською, саме дієслово можна вважати найважливішим носієм «динамічної предикативної ознаки, ... як знакове слово воно поєднує в собі універсальне та ідіоетнічне, а його зміст стосується багатьох мовних рівнів[2]». При цьому, слушним, на нашу думку, видається пошук для дієслова саме омонімічних зв'язків, продовжуючи тезу Т.М. Возного про доцільність їх пошуку «у межах дієслівного словотвору...на рівні різних словотвірних типів», оскільки «вивчення стилістичних можливостей словотворення дієслів...допоможе виявити специфічні особливості...мови [1]».

Мета цього дослідження полягає у розглянути такі абревіатури із сфери автоматики, які б були тотожні у написанні до загальноновживаних дієслів та слугували мотиваційним чинником до вивчення технічної англійської мови.

Матеріали і методи дослідження. Матеріалом дослідження стали вибіркові тематичні словникові статті ([5]), а методами – аналіз, синтез, узагальнення та систематизація.

Результати дослідження та їх обговорення. Питання визначення тих абревіатур, які б спростили процес засвоєння спеціалізованої іншомовної лексики, ґрунтується на доборі тих варіантів, які співзвучні з розповсюдженими загальноновживаними дієсловами. В основу підбору абревіатур, тотожних на написанні загальноновживаним дієсловам залучено такі дієслова, як «*to bite – вкусити*», «*to compare – порівняти*», «*did – робив*», «*to do – робити*», «*to earn – заробити*», «*to eat – їсти*», «*to fix – закріпити*», «*to move – рухати*», «*made – зробив*», які для зручності були скомпоновані за алфавітним принципом. Показовим є існування абревіатур не тільки тотожних неозначеній формі дієслова, а й простого минулого часу.

Перша підгрупа омонімічних абревіатур – це абревіатури різних літерних виражень, які мають прояви у одинарному представленні. Властивістю абревіатури *BITE* є однозначність її тлумачення у варіанті *Base Installation Test Equipment* (випробувальна апаратура основної установки), а *COMPARE* – омонімічність із загальноновживаним дієсловом та одноваріантність розшифрування та перекладу у вигляді *Console for Optical Measurement and Precise Analysis of Radiation from Electronics* (консоль для вимірювання за допомогою оптичних пристроїв відображення і точного аналізу випромінювань радіоелектронних приладів).

Другою підгрупою омонімічних абревіатур є абревіатури на літеру «D». Особливістю абревіатури *DID* є її співзвучність не тільки з розповсюдженим дієсловом, а й внутрішня омонімічність у шістьох варіантах, які можливо розшифрувати і як *Data Input Display* (дисплей відображення введених показників), *Destination Identifier number* (ідентифікаційний номер одержувача), *Digital Information detection* (виявлення цифрової інформації), *Digital Information Display* (індикатор цифрової інформації), *Direct-In-Dialing* (безпосередній набір), *Direct Inward Dial* (мережевий маршрутизатор). Характерним для абревіатури *DO* є її співзвучність

не тільки з розповсюдженим дієсловом, а й внутрішня омонімічність у дев'ятих варіантах, які можливо тлумачити і як *Data Organization* (структура показників), *Data Origination* (формування показників), *Data Output* (виведення показників), *Deviating Oscillator* (генератор з відхиленням), *Digital Output* (вихід цифрових показників), *Dipole Orientation* (орієнтація диполів), *Disjunction Operation* (операція диз'юнкції), *Drop Out* (випадати), *Delivery Order* (замовлення на поставку товару).

Третьою підгрупою омонімічних аббревіатур є аббревіатури на літеру «Е».

Щодо аббревіатури *EARN* помічена також одно варіантне тлумачення у вигляді *European Academic and Research Network* – Європейська академічна і дослідницька мережа.

Аббревіатури *EAT* також властивий один варіант тлумачення у вигляді

Environment Acceptance (перевірка належності умов довкілля),

Четвертою підгрупою омонімічних аббревіатур є аббревіатури на літеру «F». Визначальною рисою аббревіатури *FIX* (*Fully Integrated Control System* (повністю інтегрована система управління) є також один варіант перекладу.

П'ята підгрупа омонімічних аббревіатур – це аббревіатури на літеру «M». Особливістю аббревіатури *MOVE* є її співзвучність тільки з одним дієсловом та можливість бути розглянутим як *Microsoft OverlayVirtual Environment* (оверлейне віртуальне середовище, розроблене фірмою MS). Характерним для аббревіатури *MADE* є її співзвучність не тільки з розповсюдженим дієсловом, а й внутрішня двоваріативна омонімічність: *Memory ADress Enable* (дозвіл адреси пам'яті) та *Multichannel Analog-to-Digital data Encoder* (багатоканальний аналого-цифровий кодер показників).

Висновки і пропозиції. Особливістю омонімічності загальноживаних дієслів аббревіатурам технічних термінів найбільш поширена одноваріантність тлумачення тотожної аббревіатури, однак існують випадки наявності і внутрішньої омонімічності відповідних аббревіатур у двох, шести або дев'яти варіантах. Перспективою досліджень є розгляд омонімічності поширених числівників, прикметників або прислівників аббревіатурам різних технічних галузей знань та відбір варіантів, найдоцільніших для використання на практичних заняттях з англійської мови за професійним технічним спрямуванням.

Список використаних джерел

1. Возний, Т.М. Стилістичні можливості дієслівного словотвору в сучасній українській літературній мові [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kulturamov.uiv.kiev.ua/KM/pdfs/Magazine2-4.pdf>

2. Мединська, Н.М. Семантична природа дієслова як носія динамічної ознаки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/15910/1/Medyns%27ka.pdf>

3. Поліщук, А.В. Лексичні та термінологічні особливості перекладу науково-технічної літератури [Текст] / А.В. Поліщук // Комунікативний дискурс: наукова рецепція та стилістика перекладу: зб. матеріалів Всеукраїнської наук.-практ. конф., Київ, 15-16 березня 2018 р. – К.: «Міленіум», 2018. – С. 158–160.

4. Харченко, С.В. Синонімія простих речень у сучасній українській мові [Текст] / С.В. Харченко // Мовознавчий вісник. – №5.17. – 2016. – С.157–162

5. Черепанов, А. Т. Англо-русский словарь сокращений по компьютерным технологиям, информатике, электронике и святы [Текст] / А. Т. Черепанов. – М.:Рус.яз.,2000. –496с.

6. Шинкарук, В. Д. Формально-синтаксичні та функційно-семантичні особливості окличних речень: монографія [Текст] / В.Д. Шинкарук, Г.В. Навчук – Тернопіль, 2007.– 200 с.

7. Якушко, К.Г. Особливості перекладу аббревіатур англійських термінів автоматики [Текст] / К.Г. Якушко// Комунікативний дискурс: наукова рецепція та стилістика перекладу : зб. матеріалів Всеукраїнської наук.-практ. конф. Київ, 15-16 березня 2018 р.- К.: Міленіум, 2018. – С.160–163.

References

1. Voznyi, T.M. Stylistychni mozhlyvosti diieslivnoho slovotvoru v suchasni ukrainskii literaturnii movi [Stylistic possibilities of the verb word formation in modern Ukrainian literary language]

2. Medynska, N.M. Semantychna pryroda diieslova yak nosiia dynamichnoi oznaky [The semantic nature of the verb as a carrier of a dynamic sign].

3. Polishchuk, A.V.(2018) Leksychni ta terminolohichni osoblyvosti perekladu naukovo-tekhnichnoi literatury [Lexical and terminological peculiarities of the translation of scientific and technical literature]. Komunikatyvnyi dyskurs: naukova retsepsiia ta stylistyka perekladu: zb. materialiv Vseukrainskoi nauk.-prakt. konf., Kyiv, 15-16 bereznia, 158 –160.

4. Kharchenko, S.V.(2016) Synonimiia prostykh rechen u suchasni ukrainskii movi [Synonyms of simple sentences in modern Ukrainian language, Movoznavchyi visnyk, 5.17, S.157–162]

7. Cherepanov, A.T.(2000) Anhlo-russkyi slovar sokrashchenyi po komp'uternym tekhnolohiyam, ynformatyke, elektroniky y sviazy. [English-Russian dictionary of abbreviations for computer technologies, computer science, electronics and communications]. Rus.yaz., 496s.

6. Shynkaruk, V. D.(2007) Formalno-syntaktychni ta funktsiino-semantychni osoblyvosti oklychnykh rechen: monohrafiia [Formally-syntactic and functional-semantic features of occlusive sentences: monograph], Ternopil, 200 s.

7. Yakushko, K.H. (2018) Osoblyvosti perekladu abreviatur anhliiskykh terminiv avtomatyky [Features of the translation of abbreviations of English terms automata]. Komunikatyvnyi dyskurs: naukova retsepsiia ta stylistyka perekladu: zb.

materialiv Vseukrainskoi nauk.-prakt. konf. Kyiv, 15-16 bereznia 2018 r.- K.: Milenium, S.160–163.

ОСОБЕННОСТЬ ОМОНИМИЧНОСТИ ОБЩЕУПОТРЕБЛЯЕМЫХ ГЛАГОЛОВ АББРЕВИАТУРАМ ТЕХНИЧЕСКИХ ТЕРМИНОВ

А. В. Полищук, Е.Г.Якушко

Аннотация Актуальность исследования – в современной тенденции языковедческих исследований к раскрытию коммуникативно-прагматического потенциала различных частей речи на практике. Цель и задачи исследования - рассмотреть такие аббревиатуры из сферы автоматики, которые были тождественны в написании к общеупотребительным глаголам и служили мотивационным фактором к изучению технического английского языка. Основные выводы: аббревиатуры, тождественные на написании общеупотребительным глаголам, целесообразно сгруппировать в алфавитном порядке; частой особенностью омонимичности общеупотребительных глаголов аббревиатурам технических терминов является распространенная

одновариантность толкования тождественной аббревиатуры, однако существуют случаи наличия и внутренней омонимичности соответствующих аббревиатур в двух, шести или девяти вариантах. Перспективой исследований является рассмотрение омонимичности распространенных числительных, прилагательных или наречий аббревиатурам различных технических отраслей знаний и отбор вариантов, целесообразных для использования на практических занятиях по английскому языку по профессиональному техническому направлению.

Ключевые слова: аббревиатуры терминов из сферы автоматике, общепотребительные глаголы, внутренняя омонимичность

SPECIFICITY OF THE HOMONYMY OF COMMONLY USED VERBS TO THE ABBREVIATIONS OF TECHNICAL TERMS

A.V. Polischuk, K.H. Yakushko

Abstract. *The relevance of the research is in the modern trend of linguistic studies towards the disclosure of the communicative-pragmatic potential of various parts of speech in practice. Unsolved earlier part of the general problem is the consideration of such abbreviations of technical terms that would be echoed with commonly used verbs as the most important component for constructing their own sentences by students. The purpose and objectives of the study is to consider such abbreviations from the field of automation, which were identical in writing to commonly used verbs and served as a motivational factor to study technical English. The question of defining abbreviations that would simplify the process of mastering specialized foreign language vocabulary, is based on the selection of those options that are consistent with the commonly used common verbs. The basis to select the abbreviations being identical in writing to commonly used verbs, are the following verbs like «to bite», «to compare», «did», «to do», «to earn», «to eat», «to fix », «to move», «made» which were arranged alphabetically to be in convenient use. Indicative is the existence of abbreviations not only identical undefined form of the verb but also the simple past time. Main conclusions: abbreviations, identical in writing commonly used verbs, it is expedient to group them in alphabetical order; the most common feature of the homonymy of commonly used verbs is abbreviations of technical terms, one-sided interpretation of the identical abbreviation is common but there are instances of the presence and internal homonymy of the corresponding abbreviations in two, six or nine variants. The prospect of research is to consider the homonymy of common numerals, adjectives or adverbs to abbreviations of various technical branches of knowledge and the selection of options that are appropriate for use in practical classes in the English language in professional technical areas.*

Keywords: *abbreviations of terms from the sphere of automatics, commonly used verbs, internal homonymy*